

UNIVERZITET CRNE GORE			
22. 11. 2022			
01/2	1553/10	Obrazac D1: Ocjena podobnosti doktorske teze i kandidata	

UNIVERZITET CRNE GORE

Obrazac D1: Ocjena podobnosti doktorske teze i kandidata

OCJENA PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	mr Snežana Lješnjak
Fakultet	Univerzitet Crne Gore
Studijski program	Održiv razvoj
Broj indeksa	1/21
Podaci o magistarskom radu	Naziv: „Ekološka edukacija u nastavi Prirode u drugom ciklusu devetogodišnje osnovne škole“; Naučna oblast: Metodika nastave Biologije; Institucija: Prirodno-matematički fakultet Univerziteta Crne Gore; Godina završetka: 2009.; Srednja ocjena: 10
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	Implementacija obrazovanja za održivi razvoj u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori
Na engleskom jeziku	Implementation of the education for sustainable development in elementary and high schools in Montenegro
Datum prihvatanja teme i kandidata na sjednici Vijeća organizacione jedinice	7. 11. 2022.
Naučna oblast doktorske disertacije	Metodika nastave, Održivi razvoj
Za navedenu oblast matični su sljedeći fakulteti	
Prirodno-matematički fakultet Filozofski fakultet	
A. IZVJEŠTAJ SA JAVNE ODBRANE POLAZNIH ISTRAŽIVANJA DOKTORSKE DISERTACIJE	
<p>Javna odbrana polaznih istraživanja doktoranda Snežane Lješnjak organizovana je 15.11.2022. u računarskoj sali CIS-a u zgradi Rektorata. Kandidatkinja je obrazložila temu i predstavila rezultate dobijene u polaznim istraživanjima. Predstavila je detaljan plan istraživanja koji obuhvata: predmet, ciljeve, hipoteze, metodologiju istraživanja, kao i očekivani naučni doprinos i tehničku i finansijsku izvodljivost. Nakon završetka izlaganja, uslijedila je diskusija u kojoj su članovi komisije postavljali pitanja i davali sugestije koje će kandidatkinji pomoći u daljem istraživanju.</p> <p>Članovi komisije su se jednoglasno usaglasili da je mr Snežana Lješnjak uspješno odbranila polazna istraživanja doktorske disertacije.</p>	
B. OCJENA PODOBNOSTI TEME DOKTORSKE DISERTACIJE	
B1. Obrazloženje teme	
<p>Kandidatkinja je obrazložila da je ideja obrazovanja za održivi razvoj postojala i prije definisanja koncepta održivog razvoja. Njemu je prethodilo "obrazovanje o životnoj sredini" koje se povezuje sa konferencijom u Stockholmu 1972. kada je kreiran Program za životnu sredinu Ujedinjenih naroda (UNEP) koji je oformljen za koordinaciju globalnih napora za promovisanje održivosti i očuvanje životne sredine. Na njoj je, kao jedan od principa, naglašen značaj</p>	

obrazovanja o životnoj sredini. Nadalje, 1975. Beogradskom poveljom je akcentovano da je cilj vaspitanja i obrazovanja za životnu sredinu razviti svjetsku populaciju koja ima znanja, vještine, stavove, motivaciju i predanost individualnom i zajedničkom radu na rješavanju trenutnih problema i prevencija novih. Takođe, naglašeno je da obrazovanje za životnu sredinu treba biti kontinuirani cjeloživotni proces, kako u školi tako i izvan nje, kao i da mora biti interdisciplinarno u svom pristupu.

Obrazovanje za održivi razvoj (OOR), kao strategija za očuvanje životne sredine i biodiverziteta, zajedno s javnom svijesću i obukom nastavnika, službeno je predloženo na Konferenciji Ujedinjenih nacija o životnoj sredini i razvoju u Rio de Janeiru 1992. (Agenda 21, poglavlje 36). Data je preporuka da se pojam „zaštita životne sredine“ proširi na pojam „održivi razvoj“ pa je tako i pojam „obrazovanje za životnu sredinu“ preimenovan u „obrazovanje za održivi razvoj“. Tada je naglašeno da je obrazovanje ključno za promovisanje održivog razvoja i poboljšanje sposobnosti ljudi za rješavanje pitanja životne sredine i razvoja.

Jedan od ključnih zaključaka na Svetskoj konferenciji o održivom razvoju u Johaneshurgu 2002. godine je naglašena potreba da se održivi razvoj integriše u obrazovne sisteme na svim nivoima obrazovanja, kako bi takvo obrazovanje poslužilo kao poluga svih daljih promjena.

U daljem širenju koncepta Obrazovanje za održivi razvoj imala je rezolucija Dekada obrazovanja za održivi razvoj 2005 - 2014.

Nacionalni savjet za obrazovanje u Crnoj Gori je na 27. sjednici održanoj 17. marta 2014. godine utvrdio „Obrazovanje za održivi razvoj - međupredmetna oblast u predmetnim programima za osnovnu školu“, a na 32. sjednici 2015. je utvrdio „Međupredmetne oblasti u predmetnim programima za opštu gimnaziju“.

Ciljevi i principi obrazovanja za održivi razvoj u najvećoj mjeri podudaraju se sa opštim ciljem koncepta obrazovanja u Crnoj Gori, koje treba da osposobljava učenike da aktivno učestvuju i doprinose društvenom, ekonomskom i kulturnom razvoju svoje zemlje, svoga mjesta, ali i planete u cjelini.

Predmet istraživanja ove doktorske disertacije je da se utvrdi obim implementacije kurikuluma Obrazovanja za održivi razvoj koji je dio nastavnih programa kao međupredmetna oblast u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori. Pored toga, predmet istraživanja će biti kurikulumi obrazovanja za održivi razvoj, metodološko uputstvo za implementaciju, kao i ispitivanje postojanja adekvatne literature koja je dostupna nastavnicima osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori.

B2. Ciljevi

1. Utvrditi stepen uključenosti ishoda učenja propisanih kurikulumom OOR-a u pojedinačne predmetne programe u osnovnim i srednjim školama;
2. Utvrditi postojanje i dostupnost literature koja prati implementaciju ishoda učenja vezanih za oblast obrazovanja za održivi razvoj.
3. Utvrditi upoznatost nastavnika sa kurikulumom obrazovanja za održivi razvoj;
4. Istražiti upoznatost sa metodološkim uputstvom za implementaciju obrazovanja za održivi razvoj;
5. Utvrditi stepen implementacije obrazovanja za održivi razvoj u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori;
6. Utvrditi sa kojim barijerama se susrijeću nastavnici na putu implementacije OOR-a;
7. Utvrditi koje nastavne teme OOR-a se najmanje implementiraju;
8. Utvrditi koje nastavne metode nastavnici najčešće primjenjuju kada implementiraju sadržaje OOR-a;
9. Identifikovati koje metode se najmanje koriste u implementaciji sadržaja OOR-a;
10. Utvrditi zainteresovanost nastavnika za veći obim implementacije sadržaja OOR u nastavni

proces;

11. Identifikovati koja struka nastavnika najviše implementira sadržaje o OOR-u, a koja najmanje.
12. Utvrditi sa kojom međupredmetnom temom iz kurikuluma OOR su pomenuti učenici prvog razreda srednje škole najviše upoznati tokom školovanja u osnovnoj školi;
13. Utvrditi sa kojom međupredmetnom temom iz kurikuluma OOR su pomenuti učenici najmanje upoznati tokom školovanja u osnovnoj školi;
14. Utvrditi zainteresovanost učenika prvog razreda srednje škole za većim obimom implementacije sadržaja OOR u nastavni proces;
15. Identifikovati koji predmet iz osnovne škole je imao najveći uticaj na njih, kad su u pitanju znanja povezana sa održivim razvojem, a koji najmanji;
16. Utvrditi sa kojom međupredmetnom temom iz kurikuluma OOR su studenti prve godine studija najviše upoznati tokom školovanja u srednjoj školi;
17. Utvrditi sa kojom međupredmetnom temom iz kurikuluma OOR su pomenuti studenti najmanje upoznati tokom školovanja u srednjoj školi;
18. Identifikovati koji predmet iz srednje škole je imao najveći, a koji najmanji uticaj, kad su u pitanju znanja povezana sa održivim razvojem;
19. Utvrditi da li postoji razlika u iskustvima i stavovima studenata prve godine koji su završili gimnaziju, i onih koji su pohađali neku od četvorogodišnjih srednjih škola u Crnoj Gori.
20. Utvrditi u kojem ispitivanom nivou obrazovanja je višiji stepen upoznatosti o sadržajima OOR-a;
21. Utvrditi koja ciljna grupa učenika je više zainteresovana za veće uključivanje sadržaja o OOR-u u nastavu;
22. Utvrditi da li ima razlika između predmeta koji su imali najveći i najmanji značaj na učenike dvije ciljne grupe učenika, kada su u pitanju znanja o OOR-u;

Hipoteze

1. Postoje razlike u iskustvima i stavovima o OOR-u između nastavnika različitih predmeta u Crnoj Gori;
2. Postoje razlike u iskustvima i stavovima nastavnika u osnovnim, i onih u srednjim školama u Crnoj Gori;
3. Postoji razlika u iskustvima i stavovima o OOR-u između učenika prvog razreda srednje škole i studenata prve godine studija;
4. Postoje razlike u iskustvima i stavovima o OOR-u između studenata prve godine studija koji su završili gimnaziju, i onih koji su pohađali neku od četvorogodišnjih srednjih škola;
5. Postoji razlika između predmeta kad je u pitanju njihov uticaj na znanje učenika o sadržajima o OOR-u, pa se mogu izdvojiti dominantni, subdominantni i oni koji imaju najmanji uticaj na pomenuta znanja;
6. Nije dostupna adekvatna literatura koja prati implementaciju ishoda učenja propisanih kurikulumom OOR-a;
7. Predmetni planovi u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori nisu u preporučenoj korelaciji sa ishodom učenja sadržanim u kurikulumu OOR-a.

B3. Metode i plan istraživanja

Kandidatkinja je predstavila dvije etape istraživanja.

U prvoj etapi istraživanja, pristupiće se detaljnoj analizi međupredmetnoj programa obrazovanja za održivi razvoj za osnovnu školu, za opštu gimnaziju, kao i metodološkog uputstva za njegovu implementaciju. Poseban akcenat će biti stavljen na ishode učenja koji su predviđeni da se realizuju u različitim predmetima, kao i na način i uslove pod kojima se realizacija očekuje.

Nakon identifikovanja ishoda učenja i njihovog razvrstavanja po predmetima, pristupiće mo

detaljnoj analizi predmetnih programa u osnovnoj i srednjim školama sa ciljem analiziranja povezanosti i usklađenosti između predmetnih programa i programa obrazovanja za održivi razvoj.

Prikupićemo podatke na osnovu izvora iz Zavoda za školstvo (zvaniči sajt, dostupna dokumentacija, intervjui sa zaposlenima koji su uključeni u realizovane obuke...).

Prikupiće se podaci iz Zavoda za udžbenike sa ciljem utvrđivanja postojanja literature koja je povezana sa oblašću obrazovanja za održivi razvoj.

U drugoj etapi pristupiće se anketiranju tri ciljne grupe. Ciljna grupa 1. su nastavnici iz osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori. Ciljna grupa 2. su učenici prvog razreda srednjih škola u Crnoj Gori. Ciljna grupa 3. su studenti prve gorine studija na svim fakultetima u Crnoj Gori. Anketiranje cilje grupe 1. je ralizovano u avgustu i septembru 2022., ciljne grupe 2. tokom septembra i oktobra 2022., a cilje grupe 3. je predviđeno za oktobar i novembar 2022. Prema poslednjim podacima Monstata, populacija ispitanika za ciljnu grupu 1. je 7231, za ciljnu grupu 2. je 6748, za ciljnu grupu 3. je 6423. Da bi se postigao 95% nivo pouzdanosti sa statističkon greškom od 5%, cilj tokom istraživanja je da u svakoj ciljnoj grupi bude po minimum 400 ispitanika. U sva tri talasa anketiranja koristiće se online upitnik urađen u aplikaciji www.1ka.si. Dobijeni podaci će se statistički obrađivati pomoću statističkog paketa Jamovi 2.3.18. ili još novije verzije tog statističkog softvera. Biće upotrijebljena oruđa deskriptivne (medijana, modus, disperzije,...), inferencijalne parametrijske i neparametrijske statistike (ANOVA, regresija, korelacija...) u zavisnosti od distribucije podataka, što se može utvrditi tek poslije anketiranja. Podaci od sve tri ankete će se posebno statistički obrađivati, nakon čega ce biti izvršena komparacija dobijenih podataka od tri ciljne grupe i donešeni zaključci.

B4. Naučni doprinos

Kandidatkinja je istakla da je poseban naučni doprinos ove doktorske disertacije taj što predstavlja prvo istraživanje u Crnoj Gori koje uključuje implementaciju kurikuluma obrazovanju za održivi razvoj u cjelini. Takođe, da će biti prvo istraživanje koje obuhvata svih osam međupredmetnih tema koje su zastupljene u programu OOR.

Obrazovanje za održivi razvoj je paradigma koja je veoma popularna i označena kao esencijalna u savremenom obrazovnom sistemu, pa će podaci dobijeni u ovom istraživanju biti veoma značajni ne samo u naučne svrhe.

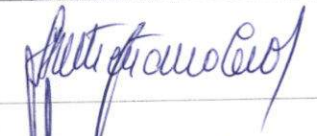

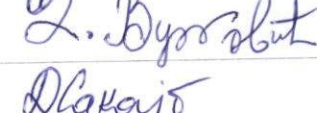
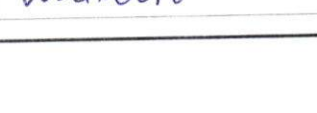
Istakla je planiranu publikaciju podataka u međunarodnim naučnim časopisima što će biti značajno za crnogorsku naučnu zajednicu i polazna osnova za dalja istraživanja iz ove oblasti. Takođe, dobijeni podaci i zaključci mogu biti polazna osnova za realizaciju niza projekata i akcija koji bi implementaciju ove oblasti u Crnoj Gori podigli na još veći nivo.

Kandidatkinja je izrazila vjerovanje da će rezultati istraživanja biti važni za dalju državnu politiku kada je obrazovanje u pitanju, kao i za nadležne institucije koje su u vezi sa poljem održivog razvoja. Takođe, da mjere koje će predložiti nakon prezentovanja rezultata istraživanja, mogu biti inicijator donošenja odluka o važnosti obaveznog uključivanja sadržaja o obrazovanju za održivi razvoj u svim predmetnim programima, dopune pomenutih sadržaja u pojedinim predmetima, pokretač serije obuka nastavnika svih struka, kao i pokazatelj značajadostupnosti adekvatne literature za ovu oblast za svaki predmet i za svakog nastavnika u Crnoj Gori.

B5. Finansijska i organizaciona izvodljivost istraživanja

Mišljenje članova Komisije je da će kandidatkinja upjeti da realizuje sve što je predstavljeno u planu istraživanja. Saglasni su da će statistička obrada podataka i njihovo prezentovanje biti izazov, ali su sigurni da će uz pomoć mentora i članova komisije koji imaju iskustva iz te oblasti uspjeti da savlada bez većih poteškoća. Što se finansijske izvodljivosti tiče, zaključeno je da će kandidatkinja iz sopstvenih izvora moći da realizuje istraživanje.

Mišljenje i prijedlog komisije		
<p>Komisija smatra da je mr Snežana Lješnjak uspješno sprovela polazna istraživanja, pa se opravdano može očekivati kvalitetni nastavak naučni-istraživačkog rada. Članovi Komisije su saglasni da je tema veoma aktuelna i pogodna za izradu doktorske disertacije. Nakon prezentovanja detaljnog plana istraživanja, zaključeno je da kandidatkinja Snežana Lješnjak ispunjava sve uslove za dalji rad na izradi teme doktorske disertacije pod nazivom „Implementacija obrazovanja za održivi razvoj u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori“. Sve što nam je kandidatkinja predstavila u izlaganju ukazuje da će se dobiti autentični naučni rezultati iz ove veoma značajne oblasti.</p> <p>Komisija predlaže Centru za doktorske studije i Senatu Univerziteta Crne Gore da pozitivno ocijeni podobnost teme i kandidata i odobri nastavak izrade doktorske teze mr Snežane Lješnjak pod nazivom: „Implementacija obrazovanja za održivi razvoj u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori“.</p>		
Prijedlog izmjene naslova		
/		
Prijedlog promjene mentora i/ili imenovanje drugog mentora		
/		
Planirana odbrana doktorske disertacije		
VI semestar/2024.		
Izdvojeno mišljenje		
/		
		Ime i prezime

Napomena		
/		
ZAKLJUČAK		
Predložena tema po svom sadržaju odgovara nivou doktorskih studija.	DA	NE
Tema je originalan naučno-istraživački rad koji odgovara međunarodnim kriterijumima kvaliteta disertacije.	DA	NE
Kandidat može na osnovu sopstvenog akademskog kvaliteta i stečenog znanja da uz adekvatno mentorsko vođenje realizuje postavljeni cilj i dokaže hipoteze.	DA	NE
Komisija za ocjenu podobnosti teme i kandidata		
dr Anđelka Šćepanović, vanredni profesor Prirodno matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore-predsjednik komisije		
dr Danilo Mrdak, vanredni profesor Prirodno matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore-član komisije		
dr Dijana Vučković, vanredni profesor Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore-član komisije		
dr Danka Caković, redovni profesor Prirodno matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore-mentor/član komisije		

dr Andrej Šorgo, redovni profesor Prirodno matematičkog fakulteta
Univerziteta u Mariboru, Slovenija- ko-mentor/član komisije

**Andrej
Šorgo**

Digitalno podpisal
Andrej Šorgo
Datum: 2022.11.20
10:44:33 +01'00'

U Podgorici,

DEKAN

MP

PRILOG

PITANJA KOMISIJE ZA OCJENU PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA	
dr Danilo Mrdak	1. Na koji način je planirano da se dođe do uzorka ispitanika koji će biti voljni da popune anketu? 2. Na koji način će se statistički obrađivati podaci? 3. Kakva je struktura pitanja koja su odabrana za upitnik?
dr Danka Čaković	1. Da li su ishodi učenja sadržani u kurikulumu OOR predviđeni za realizaciju u sklopu nastavnih tema ili su preporučeni za implementaciju u slobodnom dijelu nastavnog programa koji svaki nastavnik kreira po sopstvenom nađenju?
dr Anđelka Šćepanović	1. Da li se pri odabiru ciljnih grupa predvidio obim podataka koji će pristići, kao i izazov njihove statističke obrade?
/	
/	
PITANJA PUBLIKE DATA U PISANOJ FORMI	
/	
/	
/	
ZNAČAJNI KOMENTARI	